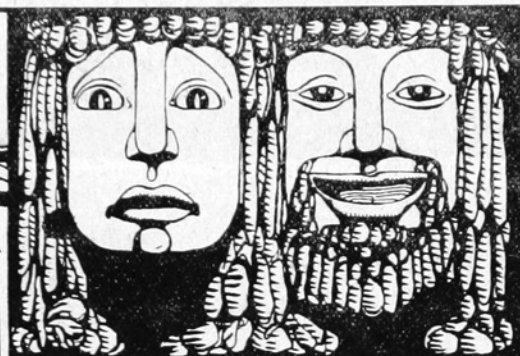

LA ESCENA CATALANA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

PLASSA DEL Pí, 5

PREU: 15 cèntims

L'ÈXIT DE «LA DIDA»

ISOLE SOLER en el «Baró de Santa Agnès»

(De fotografia; Areñas.)

QUART FOLLETÍ, plects 5 y 6, (32 planes) de **LA DIDA**

ALICE A. ALLEN

ALICE A. ALLEN

1881

ALICE A. ALLEN

ALICE A. ALLEN

ALICE A. ALLEN

LA ESCENA CATALANA

REVISTA TEATRAL

SURT ELS DISSABTES

INFORMACIÓ — LITERATURA — NOVES

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: PLASSA DEL PÍ, 5.—BARCELONA

L'art català a les Amèriques

ON tant freqüents y variades les manifestacions d'Art Català en aquets països, que, com s'haurà observat, la nova secció va prenent carta de naturalesa en el periòdic. No passa setmana sense que nostres corresponents deixin de comunicarnos una cosa o altra interessant.

Se donen, sovint, voluntarioses y ben intencionades representacions en Societats particulars. Avegades, però, la manifestació artística pren més importància y esdevé un veritable aconteixement per les lletres patries. Exemple: *La festa del blat* den Guimerà, representada en un teatre públic de Buenos Aires, y per companyia normal.

**

Ens escriu, a propòsit d'això, nostre corresponent en aquella ciutat:

La senyoreta Pagano, delicada escriptora que sent una forta admiració per nostre gran dramaturg, va traduir al castellà, ab el títol *La fiesta del trigo*, una de les més discutides obres guimeranianes. La producció fou rebuda ab entusiasme per la empresa del Teatre Apolo y posada en escena ab tots els honors,

Pocs èxits se registren a Buenos Aires com l'obtingut per l'original drama català. «Si en Guimerà, diu un notable crític, no fos ja consagrat com un dels dramaturgs contemporanis de més ànima y de més talent, li bastaria, per aquesta consagració, que la seva obra *La festa del blat* fos coneguda suficientment dels públics il·lustrats.» Y en termes igualment afalagadors s'expressa, en sa inmensa majoria, la premsa de la ciutat.

L'èxit literari de l'obra fou, doncs, extraordinari. Cada una de les seves brillants frases ha estat comentada admirativament pels intel·ligents, així com la perfecta gradació de les diferents escenes que integren el drama.

Encara més, l'element popular ha rebut ab merescuda devoció les fruïcions y ensenyances que's desprenen de *La festa del blat*. El teatre s'ha vist plè a vessar sempre que's representava l'obra y els seus moments culminants eren interromputs ab ovacions fervoroses. Els comentaris, durant els intermedis, eren vius y variats, estant tothom d'acort que's tractava de una producció excepcional, per lo animada, fonda y allissonadora, dintre el teatre contemporani.

La traductora del drama ha estat felicíssima. Així com els actors, sobretot el Sr. Bataglia y senyora Tesada, comedians que gosen de gran nom y moltes simpaties, per l'amor, respecte y inspiració ab que desempeyaren els protagonistes de *La festa del blat*.

**

Fins aquí, el corresponent.

Per la nostra banda, solament volem manifestar la fonda satisfacció y encoratjament que'ns porten noves com aquesta. Y presentar, al públic de Barcelona, massa fret y tocat de indiferència per les creacions dels dramaturgs catalans, l'exemple de un públic extranger que les aclama y fa justícia. Voldríem que l'elocúncia del cas avergonyís als apàtics y no's repetís més certes abstinències y retraïments inesplicables.

**

Per completar la crònica, ara'ns farem ressó de unes altres—però ja més modestes, —ressenyes que'ns envien nostres corresponals. El lector culte y amant del nostre esbandiment artístic, també les veurà ab gust y sabrà calcularne la importancia.

De Buenos Aires mateix:

«Segueix preparantse l'ambient, ab fortes propagandes, per la campanya que, al Teatre Odeón, ha de venir a ferhi la Marguerida Xirgu, contractada per Don Faustí Da Rosa.

»La temporada comensarà a mitjans de Maig del any vinent. Desde Buenos Aires visitarà les principals poblacions de l'Argentina, Uruguay, Brasil, Chile, Perú, seguint el seu viatge cap al nord per acabar-lo a Cuba y Mèxic.

»Heusaquí, segons diuen, les principals obres que interpretarà la Xirgu: *Maria Rosa, La dama de les camelies, Frou-Frou, Zazà, Joventut de príncep, Miqueta y sa mare, L'amor vetlla, Magda, El perfecte amor, La petita font, Rosmunda, Primerosa* (d'aquestes quatre últimes obres ha comprat Da Rosa 'ls drets exclusius de la versió castellana) *Locura d'amor, La dona nua, La Alcidesa de Pastrana, Salomè, Elektra, Papà, La Charra, Batalla de dames* y altres.

«A més, en Da Rosa ha adquirit els drets exclusius de traducció al castellà d'una nova tragedia que està escrivint Sem Benelli, que estrenarà aquí la Xirgu, ab assistència del poeta italià.»

«L'Agrupació d'art escènic del «Casal Català» ha obtingut un nou èxit posant en escena el drama den Rusiñol *L'hèroe*. Feia temps que no'ns havia ofert una interpretació tant arrodonida. Els senyors Bosch (protagonista,) Arderiu (repatriat) Pons, Tassi y Biosca, meresqueren les felicitacions de la concurrència. En Juvé, en Vall, l'Alonso y l'Alsina, com també les senyores, estigueren en son lloc, distingintse per l'aplom y sobrietat ab que encarnaren els respectius personatges.

»La comedia *El marit de la difunta* que's representà com a fi de festa, tingué una execució brillant per part de les senyores Palacios, Bedós y Miralles y senyors Bosc, Arderius, y Biosca.»

Varia:

—ROSARIO.—El quadro dramàtic del «Centre Català» te anuciades *La mà de mico* y *La forastera*. Es d'esperarne, per la cura ab que son fets els ensaigs, un èxit brillantíssim,

—CENTRE CATALÀ DE BELGRANO.—El president senyor Roca va llegir, davant de una selecta concurrència, *El fill del Rei* den Guimerà. Fou molt aplaudida la lectura. Es-

tà ensajantse el drama *La Dolors* den Feliu y Codina.

—SANTIAGO DE CHILE.—En el «Centre Català» hi ha tingut lloc l'estrena del drama *L'Obra* escrit pel senyor Joan Avellanet.

El primer acte es el més interessant. Els altres s'aguanten forsa, mereixentse el conjunt la bona acceptació que va dispensárseli.

En la interpretació, se distingiren en gran manera la senyora Maria Planas, el director del quadro dramàtic Andreu Villarrubias y el director del Teatre senyor Casimir Ros que s'encarregà, per deferència al autor, de un paper molt dícil.

El senyor Giralt, molt bé, així com el Sr. Noguera.

El decorat que s'estrenà, original del jove Joaquim Siu, novici en el difícil art de la escenografia, resulta inmillorable y fou celebradíssim.

Se prepara *Sota terra* den Pitarra per la festa d'honor del director del quadro dramàtic D. Andreu Villarrubias.

Estrofes d'alta lloansa a l'ideal

Premiada en els Jocs Florals de Badalona d'enguany

Quan mos desitjos assoleixen l'hora
—beat encís que jo ara vull cantar—
de reposar mos ulls abstrets, Senyora,
en vostra imatge que no sé oblidar;

en vostra imatge d'impecable línia;
en vostra cara d'ideal perfil;
en vostres ulls hont resplandeix, virginia,
l'ànima, en vostra mitg-somris subtil,

d'alta delícia mon esperit s'inonda,
mon cor batega, d'emoció trement,
mos ulls s'encanten, y una veu profunda
sento que prova un madrigal fervent...

Y quan mos ulls ja us han perdut, amada,
pres mon esperit del fugitiu encant,
pera que fossiu dignament cantada
jo envejo l'estre portentós del Dant.

JOAN ARÚS COLOMER.

La festa helènica de Roses

La representació que, tal com se havia anunciat, va celebrar-se diumenge, oferí tots els caràcters de un gran aconeteixement.

Ja al matí el poble de Roses presentava l'aspecte de un dia de festa major.

La nit abans, havent arribat, junt ab el doctor Corominas, els comedians de la «Casa de família» que s'havien ofert a representar gratuïtament les obres del programa, el senyor Pous Pagés donà una conferència pera preparar el públic. Lo que vé a ser la tragedia grega, y el tras-

sat, en linees generals, de la historia de la mateixa, foren el tema que glosà el conferenciant. El qual, en brillants paraules, advocà pera que se representessin sovint les tragedies gregues—fetes pera despertar en els pobles els grans sentiments y passions primitives, —en les hermoses platges de les viles empordaneses, en les que perdura encara la influencia d'aquella rassa forta y generosa.

A dos quarts de quatre de la tarde del diumenge, el camí de Roses al Far se vegé atapat de gent que's dirigia a la esplanada destida al espectacle. El cop de vista que s'oferia, arivant al escenari, era enlluernador. El lloc destinat al públic s'ompli desseguida. Se representà primer *Filotes*. Es ovacionada la arivada de Ulises en la barca. El desembarc, maravella de plasticitat, fa un efecte indescriptible.

Prometeu encadenat d'Esquil se posà en escena en según lloc. Obté, igualment, impensades proporcions, gracies al esplèndid escenari natural.

El ciclop de Euripides clou la memorable festa, entre la emoció de la concurrència. Y son felicitats ab entusiasme els actors senyors Queraltó, Peracols, Vives, Calvet, Inca, de la «Casa de Família» y la senyoreta Castillo; els quals, dirigits pels germans Corominas, han realsat en gran manera l'espectacle. També s'endugueren moltes y ben merescudes enhorabones els organitzadors senyors Cust (diputat del districte,) Pi y Suñer, Joaquim Gay, Pous y Pagés, Garrigoles, Rahola y demás persones de Roses, decidits entusiastes de les hermoses festes helèniques.

LA ESCENA CATALANA els felicita també a tots ple-gats desitjant que sigui un fet el projecte que hi ha per l'any vinent: això es representar, en les mateixes platges, l'immortal *Nausica* den Maragall.

Visions y parlaments de la mia musa, per Salvador Llanas y Rabassa.

L'infatigable poeta de Mataró senyor Llanas, ha format, baix aquest títol original y peregrí—ben adequat al llibre y ben digne del autor,—una saborosa colecció de poesies, mostra evident y suficient per apreciar les altes condicions de observador y pensador que ornén y decorén, per esbarjo de lectors, al llorjat home de lletres que es el senyor Llanas. El qual, metòdic y ordenat, ha dividit l'obra que acaba de feros la gracia de publicar, en vuit seccions igualment interessants y francament recomanables totes elles, que son: *Els grecs—Els fracassats.—L'apassionament—Relleus—Collaret de sospirs passionals—Trossos de una porcelana—L'enamorat de Maria Antonieta—Visions y parlaments.*—Obra la marxa un escaient *Pròlec de la mia musa* y la clouen dugues robustes y espesses llistes: una de les innumerables «composicions del mateix autor premiades en diferents Certàmens literaris y Jocs Florals» y l'altra d'«obres publicades del mateix autor» entre les quals figuren *Misericordia*, drama en tres actes y en vers, *La mala ànima*, drama de les mateixes condicions, *El fill pròdic*, *El màs maleit*, etc.

Llibres que demostrin el valor literari que ressaltava desseguida en el que estem analisant, no se'n editen pas cada dia, com ja deu comensar a sospitar-se'l lector pacient y subtil. Es per això que voldriem poder dedicarhi més temps y espai del que usualment destinem a n'aquesta secció del periòdic. En la impossibilitat de ferho,—per varies rahons,—en lloc de analizar, punt per punt, les diverses seccions de *La mia musa* del senyor Llanas, pendrem una poesia a la sort y damunt d'ella ens entretindrem glosanthi els procediments de que's val l'eximí artista de Mataró per produir els magnífics efectes literaris de que vé plena a vessar la seva xamosíssima obra.

Obrim doncs, a l'atzar, *Les visions y parlaments*. La plana 35 es la que'n sobta y la poesia xxv, *El trasatlàntic*, la que comentarem, degudament, ab permís de qui'n llegeixi.

Es fosc:

Ab aquesta sobrietat, ab una sola pincel·lada gràfica y precisa, comensa a pintarse el quadro esplèndid.

el trasatlàntic com un mal esperit

que del pregón del pèlac les furies han llen-sat
(vegis la exactitut de la comparació y lo brillant de la imatge)

esbufegant de rabia

Còm donen, aquestes paraules, la sensació, clavada, del trepidar del «mal esperit» que, segons el senyor Llanas, es un trasatlàntic! Però, encara, mancava la

idea de velocitat. Heusaquí com ens la sugereix el poeta:

*corrent tot esverat,
apar ab ulls encesos un Argos maleit*

Ja tenim l'escenari apunt, ab quatre tocs de mestre La exposició està feta. Entremhi, y preparem ara per soborejar el contrast, tant originalment observat per l'autor, que ofereix, dintre el trasatlàntic aludit, la vida dels rics comparada ab la dels pobres:

*A proa y a coberta ja'ls pobres han callat;
(voleu més precisió, més justesa, més encant de llenguatge? Doncs encara hi ha un millor. Oíu:)*

*an el saló de popa s'hi sent joïós burgit,
oh, forsa del contrast, allissonadora! «S'hi sent joïós burgit» y fins*

*hi toquen el piano, y allà s'han reunit
els que fins aleshores del món han delectat.*

Delicada manera, a fè, d'arrodonir la descripció. Y notis la fidelitat, el coneixement de causa, ab que venen distribuïts, dintre la nau, els diversos estaments socials: «A proa y a coberta» els pobres que «han callat.» «An el saló de popa» els rics, «els que fins aleshores del món han delectat.» Se coneix que el senyor Llanas ha viscut la seva poesia d'aprop y ha viatjat molt. Certs detalls de tecnicisme mai enganyen.

Però seguim, seguim la lectura.

En la estrofa següent, el poeta decendeix un xic de la seva altura y deixant una mica de lloc al crític social, esclama el senyor Llanas:

*Com que ni ha d'ones guapes no hi manquen compliments,
mirades espressives, paraules emmelades...*

Observis el tò de finíssima ironia que informa aquets dos versos, el coneixement del món y de la societat que revelen, y's compendrà com, després, solament ab una petita transició, consegueixi el seu autor omplirnos de unes fortes cavilacions filosòfiques. Ab ploma d'or y frasse sintètica mostra'l poeta la frivolitat dels poderosos. Uns modestíssims punts suspensius (...) colocats ab gran oportunitat, ens deturen uns instants davant del quadro... Y desseguida, sense pensarshi més, tirantshi de cap, com qui domina tots els recursos de la versificació, del contrast y del sarcasme, fulmina'l senyor Llanas:

els de tercera tenen uns altres pensaments.

Això es: «els de tercera» — aquets son els emigrants, els exilats, els desposseïts per la fortuna, — no estan per pianos, jocs ni d'ones, per guapes que sien «Tenen uns altres pensaments» Preciós. Quins pensaments seràn? Què rumien? No'ns ho diu el poeta, y heusaquí un altre acert de l'artista. El qual, coneixedor dels ressorts literaris, prefereix deixarnos lliure la imaginació perquè completem, a mida del nostre gust, lo que acaba de sugerirnos ab tanta trassa.

els de tercera tenen uns altres pensaments

això es: pensaments de tercera, de pobre, d'aventurer, que contrasten, per la seva austeritat y rigidesa, ab les fàcils divagacions dels poderosos... No pot demanarse més intenció penetrant ni menos paraules inútils a l'enginy de un escriptor inclinat a les ciències socials y filosòfiques.

Y ara preguntará'l lector, arribant aquí de la composició Llanesca: però hont va a parar tot això? Com

acaba? Com se desenllassa la poesia? Perque no vanament haurà posat l'artista tants personatges en una nau y la nau dintre el mar, esverada y a les fosques, y rics y pobres en tal contrast y barreja insospitades. Tindria rahó el lector si així preguntava y argumentés, y el propi senyor Llanas s'encarregaria de tornarli la resposta en aquets termes:

*Quan un sotrec terrible se sent
(Mare de Deu!)*

*y les onades
pel gran saló s'estimben ab furia agegantades
(Estudiis la sabia gradació d'aquets versos, mentres un hom s'aguanta fort per rebre l'efecte final:)*

*y el monstre terrortífic s'enfonda en pocs moments
Tots ofegats! Ja'ns ho pensàvem! Ni el Titanic!*

Y aquí fineix, al fons del mar, sense consol ni recurs ni esperança, la composició que'ns ha servit per fer l'anàlisis de la capacitat literaria del insigne autor de *Visions y parlaments*.

Ab molt gust reproduiríem, encara, altres planes den Llanas, comentantles adequadament. Però per ferse càrrec de la categoria del poeta, creiem qu'haurà bastat ab *El Trasatlàntic* fatal. Les demés composicions del llibre estan, si fa no fa, a la mateixa enviable altura.

Recomanem doncs, al públic, ab vivíssim interès, les *Visions y parlaments de la mta musa* del senyor Llanas, ab la seguretat que el lector benigne y discret que's deixés convèncer pels nostres fervors, sabria agrairnos coralment l'incomparable passatemps que, en els temps que correm, li proporcionariem.

ELS DE SANS

Ne fou president el mestre en Gai Saber l'Eduard Girbal Jaume que llegí un hermós discurs, enèrgic de tons y de forma impecable. Fou ovacionat per la concorrencia.

El secretari senyor Vives Borrell llegí la obligada memoria, procedintse desseguit a descloure els plecs que contenien els noms dels autors premiats.

Flor natural: senyoreta Clementina Arderius, per la bonica poesia que publiquem en aquest mateix número.

Reina de la festa: Lluïsa Pujol y Buscó.

Altres premis: Artur Masriera, Angel Garriga, Antón Navarro, Joan M. Guasch, Ramón Bassegoda, Vilà y Dalmau, Ayné Rabell, Tintoré, Carles Magriñà, Manel Rocamora y Antón Busquets y Punset.

Acadèmics: Baucells y Prat, senyora Morlius d'Andreu, senyors Arús, Pere Gordi, Bassegoda, Salom y Morera, Alsina y Clos, senyoreta Mercè Garí y senyor Camp de Vilovi.

Curiositats y anècdotes

LA ACTRIU DEL FOC

Per aquest motiu es coneguda una notabilíssima artista nortamericana que als ulls de la gent supersticiosa adquirí una trista celebritat. Malgrat el seu mèrit rellevant, va veure poc a poc oblidada del públic degut a la estranya coincidència que anem a relatar

Caterina Claxton actuava en el teatre de Brooklyn durant el mes de Desembre de 1874. El dia 5 del propi mes y mentres la notable actriu se trobava en escena, va declarar-se en el teatre un violent incendi. La Claxton ab una envejable presència d'esperit va sapiguer dominarse y dominar a tot un públic ab la seva enteresa y serenitat, y el públic abandonà ordenadament la sala evitant aixís les innombrables desgracies que podien haver succeït.

Fins aquí hi ha tant sols un acte lloable d'energia que merescué la simpatia de tothom vers la notable artista, que a la llarga carrera dels seus triomfs escènics, podia afegir aquest noble geste de valor y de sang freda.

Mes volgué la casualitat que poc temps després, trobant-se a Sant Lluís, abrandés el foc la fonda hont s'hostatjava. Novament posà de manifest aquella serenitat que havia extès son nom fentlo passar de boca en boca en les lloances del seu meritori salvament quan esdevingué la catàstrofe del teatre de Brooklyn, y a través de les flames escapà de la nova hecatombe.

Però aleshores ja comensà a semblar sospitosa aquella coincidència; entre'ls cultes nortamericans s'estengué la temensa de que per un mal art l'artista atreia aquell fatal element y poc a poc el públic va retreure: «l'artista del foc» se vegé abandonada y anorreada la seva brillant carrera per la superstició d'un poble.

MIDA PREVISORA

A Hungria s'obliga a indicar en els cartells del teatre el caràcter de les obres a fi de que'ls espectadors sàpiguin a què atendres y puguin abstenir-se d'anarhi quan l'assumpte no'ls hi plagui.

UN ACTOR QUE MORÍ DE POR

Era un modest actor del petit teatre del hotel de Bourgogne, anomenat Gros Guillaume, que representant un vespre el seu paper tingué la malestruga idea d'extrafer un tic nerviós que caracterisava a Richelieu.

Als espectadors del seu teatre va semblarshi forsa espiritual la troballa y aplaudiren frenètics celebrant al artista, però algú comunicà al interessat aquella irreverencia y d'aquí s'en originà la mort de Guillaume.

Y ara, lo més sencill y probable fora creure qu'el cardenal se mostrà irat y feu pagar ab la vida aquell atreviment, car en 1633 no's gastaven masses contemplacions; mes no fou així. Per un incert Richelieu va trovar graciós la sortida de Guillaume y volguent seguir la farsa, fingí un implacable furor y feu empresonar sols per algunes hores al pobre comediant a la *Conciergerie*.

La farsa devingué tràgica; el malhaurat actor al veure en mans de la justícia, tancat en un humit y fosc calabós, que l'escarcerell li digué qu'era'l mateix de Ravallac, y considerant la crudel sort que l'esperava, finà maleint sens dubte la fatal pensada de posar davant dels ulls dels poderosos qualsevol de sos defectes.

L'endemà, quan obriren la porta pera posarlo en llibertat, geia en terra el cadavre de Guillaume, l'actor que morí de por.

JOSEP M.ª BALLESTER

LA PASTORETA

(Flor Natural en els Focs Florals de
Sans d'enguany)

FLORS Y VIOLES?

«—Què li donarem a la Pastoreta?
Què li donarem pera anà a ballar?
Jo li donaria una caputxeta
y a la montanyeta l'en faria anar.»

Remembrant un jorn
aqueixa tonada,
fugint de ciutat,
al camp me'n anava.

—Pastora gentil
que tant ets cantada,
vull vèure't d'aprop
en l'aspra montanya.

Vull sentir ta veu
fresca y regalada
en mitg les vessants
de les grans montanyes.

L'esguard de tos ulls
de llum reposada,
vull vèure'l fixat
en la meua cara

y poguer fruir
l'encís que s'escapa
de ton gest humil
en rítmica dansa.

—Ja soc vora teu,
pastora anyorada.
Te tinc al davant
y... no ho crec encara!

La cansó sublim,
cóm s'es trasmutada!
Tos esguards, hont son?
els cerco endebades.

Ta veu,—font d'amor
que'l prat alegrava,—
que prest enmudí
com es acallada!

La dansa que'l cos
lleuger te vinclava,
ni la sents tant sols
ni l'has anyorada.

Sols sents el dringar
de l'esquella balba
al pas encalmat
de les teves vaques.

Son els teus cabells
madeixa esbullada
que a la font no vas
hont te pentinaves:

y, si'ls estanyols
espitlles ta cara,
no't diu com abans,
que n'ets tota blanca...

blanca tan sols n'ets
amb l'aigua plujana
que't và a sobtà al ràs
peixent les remades.

El sol, amic teu,
tota t'ha colrada!
Aprop teu se sent,
no exquisida flaire,
sino baf clòit,
sentor que aclapara.

«Adeu, mon amor!
Adeu, l'esperansa!
ma dolça ilusió,
pastora llunyanal!»

La cansó seguia
forint de bell nou:

«A la montanyeta no hi neva ni hi plou,
y a la terra plana tot lo vent ho mou.»

L'amor dels pastors
deu ser cosa blana
si el solen cantar
en flauta de canya;

deu dar ferm y dols,

de veu ressonanta,
ab l'esclat potent
de natura sana.

Mes, veig ellà dalt,
que un pastor devalla,
y, creunat rostolls,
prop la noia's para.

Son primer salut
es totxa grapada
que ella, esquerpa, reb
rientli a la cara...

Alla lluny se sent
la veu apagada
d'un xaruc pastor
que irat amenassa,

En aquell bell punt
brunzia per l'aire
un roc aviat
per fona trenada.

La lluita esdevé
ardida, selvatge,
la sang ha brollat
clapejant el marge...

la Pastora ho veu
d'espant corgelada...
De sobte, es revè,
y díu, enriolada:
—No manquen pastors
per mí, a la montanyal

Y al lluny, entre somnis,
la cansó morí:

—«Sota l'ombreta, l'ombreta, l'ombrí.
flors y violes y romaní»

CLEMENTINA ARDERIU

□ □ □

NOVETATS

Organisat per nostre benvolgut confrare *El Teatre Català*, deu celebrarshi dimars un festival a benefici de les víctimes de la Galerna.

Hi pendrán part distingits elements artístics y seràn posades en escena les obres *La Baldirona* den Guimerà, *La alegria que passa* de Rusiñol y Morera, un acte del drama de l'Iglesias *El cor del poble* y la tragedia den Carrión *El fill de Crist*.

A més contribuiràn a la festa L'Orfeo Barcelonès, els Putxinellis dels iv Gats y l'Esbart de dansaires.

Lo selecte del programa y l'entusiasme dels organiadors, fan preveure un bon èxit artístic y econòmic.

BARCELONÈS

La companyia Màntua-Santacana que, com hem vingut anunciant, alternava ab películes la representació de obretes sensacionals, ha tingut el bon gust de posar en escena la impressió dramàtica de l'Iglesias *Lladres*.

Ab la mateixa obra va despedirse del públic, dimecres passat, aquesta companyia.

ESPANYOL

Els comedians que actuaven en aquest local cultivant, també, lo que s'ha donat en anomenar-ne teatre guinyol, s'han despedit igualment del públic.

Van sense comentaris aquestes dugues noves. No per desconsideració als actors, siuó per no repetir el criteri, sobre guinyolismes estantissos, que ja esposarem oportunament.

SOCIETATS RECREATIVES.

Mont Carmelo (Horta)

Diumenge passat, ab una concurrència qu'omplenava el local, se posà en escena la comedia en tres actes *Fe, Patria y Amor*, baix la direcció del senyor Francesc García.

En llurs papers s'hi distingiren en Cubells, Barrera, Estaña i els demés cooperaren mitjanament.

Orfeó de Sans

Per la diada de la festa major, dia 24 y alternant ab números musicals, se representaren les pesses *L'ingenue* y *Celos d'un Rei*, baix la direcció del senyor Cams.

En el desempeny ne tragueren forsa partit la senyoreta Guardia y senyors Camps y Virgili; els demés discretament.

Ateneu Gracienc de U. F. N. R.

Vàris socis d'aquesta entitat posaren en escena el passat diumenge la comedia en tres actes den Morató *El tesoro*, ab la cooperació de les senyoretas Persiva y Hernandez.

Per part d'ells l'execució va esser deficiente.

La comedia *Amor es cego*, va tenir que suspendres.

La Nova Estrella (Sant Gervasi)

Bon èxit assolí la funció que en aquesta entitat se celebrà el dia 25 del corrent car ja feia temps que no s'havia posat en escena una obra tant ajustada com *La mare eterna*. Això sí, tots quants hi prengueren part hi posaren el coll pera sortir airoso. En primer lloc hem de mencionar al senyor Sala (Frederic) que 's portà com bon actor, interpretant el paper de «Florenç» d'una manera magistral: segueix després el senyor Guasch (expert director d'escena) detallant y encaixant superiorment el paper de pare, la senyoreta Blanco, com a novella actiu, ab el paper de «Marió» se li pogueren apreciar bones condicions pel teatre car l'encaixà perfectament, en Ferràn en «L'enganya amos» distraqué forsa al auditori, y en Casadesús, Permanyer y Coll ho feren discretament.

Per aquesta obra se pintà un decorat expofés degut als senyors España y Mi-gués; feia molt bon efecte.

Finalment se llegiren unes quantes poesies del eximi poeta Ignasi Iglesias. La funció era en honor seu.

Ateneo Radical I.I districte

L'estrena de *Malalties del cor* de don Amadeo Abelló, es una obreta ben versificada que 'l públic escoltà atent. Molt bé la senyora Valero, senyors Pijoan Ballbe y nen Palacios.

El senyor Aguado recità *Un ball interromput* del Jove Segura, aplaudint l'auditori al intèrpret y al autor que tingué que sortir en escena.

Foment Andreuenc (Sant Andreu)

Baix la direcció de l'Antoni Calvo tingué lloc la representació d'una obra castellana que per no ser del caràcter de nostre revista en farem cas omís.

Després representaren la sàtira d'en Rusiñol *El Pintor de Miracles*. En la execució agradaren moltíssim les senyoretas Mestres, Pla, y Mas, com també els Srs. Donato, Sabatés, Bartrina, Aiguasososa y Llop.

Aquesta funció fou donada ab motiu d'haver d'abandonar la terra catalana el jove Jaume Donato, que va contractat a Mèxich, per quatre anys, ab la companyia que dirigeix l'eminent actriu Elisa de la Maza.

Desitjem al jove actor que li provi, al emsemp, tota mena de prosperitats.

Cafè Asturias (Corts 513)

La Dida, y *¡Lladres!* han sigut les obres darrerament interpretades sobressortint en les mateixes les actrius senyoretas Guart, Sagues, y senyores Casals, Estefa, Monné, Illa, Ferrer y Cosin.

La Senyoreta Pallarés cal que estudiï, sinó trovarà fracassos com el de l'obra den Pitarra, que la feu desafortunament.

Centre catolic

Les obres *El misteriós Jimmy Samson* y *En Joan del ós* (sense dames) no les coneguerem per lo desfigurades que anaren. Si bès cert que foren presentades ab tota propietat recriminem que haventhi obres expresses per aquest teatre se recorri a cometre crims artístics. Nosaltres ab imparcialitat elogiem lo just: mai contrassentits com aquest, que'ls autors no haurien de tolerar.

La sala plena de gom a gom.

Ateneu Obrer del III districte

Les obretes *Per una capa*, *Neus* y *Mala*

nit, obtingueren bona execució y foren escoltades ab religiositat pel públic que assistí a la festa per cert no molt nombros.

La senyoreta Escriu, interpretà les obres ab afecte, com els senyors Salóm Ventura, Morera, Viñas, Brunet, y Malet foren aplaudits de veres. La presentació tenia molt que desitjar.

Pel mes vinent *La boja* del mestre Guimerà y *Somni de gloria* den Graells.

Centre Sant Antoni

Ab una execució discreta, s'hi representà *Fratricida* y *Tal hi va que no s'ho creu* (sense dona.) La primera tingué una felisa execució pels senyors Fontbernat (germans,) Torras y Campoy. La segona anà quelcom deficiente.

En ensaig *Els fills del mar* com també una de les primeres obres que's posaran en escena serà *Cap al cim*.

La Marguerida

A més d'un drama castellà, s'hi representà *Les carolines*. Hauriem preferit que el nou director senyor Cormaud hagués escullit un drama de la terra y no una adaptació massa coneguda. L'elenc que dirigeix es forsa discret, sobressortint els senyors Nevot, Llop y Zalont.

Centre d'U. F. N. R. del districte II

Dissabte de gloria den Folch y Torres y *La nena del Vendrell* obtingueren una execució passadora, notantshi potser en conjunt manca d'ensaigs. Cal esmentar els senyors Alabart, Jordà, Trelat y Binsa y senyoreta Camps. Els demés regular.

Aquesta entitat prepara festes de lleure cosa que elogiem car es escullidíssim el públic que assisteix als actes que se celebren

DE NOSTRES CORRESPONSALS

Reus.—«La Palma». Per tenir altres ocupacions no poguerem assistir a la funció que celebrà diumenge, dia 18 la secció d'aquesta casa.

L'obra posada fou *Terra baixa*.

Tant sols podem dir que'ls protagonistes estaven confiats al senyor Benet y senyoreta Basseda.

«Fraternitat R. Radical». Diumenge

passat, dia 25, la secció de la mateixa capitanejada per en Josep M.ª Benet, donà una extraordinaria funció posant el drama en tres actes den Rusiñol, *L'hereu Escampa*, obtenint una bona interpretació per part de tots y en especial el senyor Benet y senyoreta Basseda.

Gratallops.—La companyia de declamació encapsalada per la parella Benet-

Basseda, durant els dies 10 y 11 del corrent festa major d'aquesta vila, va donar dugues funcions en el teatre de la societat «La Fraternal e Instructiva», compostes de les obres: dia 10, la balada den Pitarra *Lo liri d'aigua* y la traducció *Sense sogre*; dia 11, un drama castellà y la passa del malaurat Campany *Cassat al vol* obtenint totes franca interpretació y essent desempenyades per les senyoretas Basseda, Galtés y els senyors Benet, Vila, Salvat y Riba, arrencant forts aplaudiments al finalisar els actes.

Canonja. — «Teatre Nova Amistat». La companyia Benet-Basseda, l dia 15 del que corre donà una representació del drama de Rusiñol *L'hereu Escampa*, prenenthi part tota la companyia y obtenint bon desempenyo.

Olot. — En els dies 25, 26 y 28 d'aquest mes la companyia Xirgu posà en escena en nostre teatre Principal, les obres *La dama de les camelies*, *El misteriós Jimmy Samson* y *Maria Rosa*. En tots tres dies el teatre ple, especialment el primer en que va aparèixer molt avans de comensar la funció el cartell de que quedaven despatxades totes les localitats.

La execució de la primera molt bé, en particular la senyora Xirgu quin inimitable treball li valgué repetides vegades forts aplaudiments obligant en el final del drama aixecar el teló sis o set vegades. També molt bé els senyors Ortín y Vilallonga. En el paper de protagonista d'*El misteriós Jimmy Samson* el senyor Ortín li donà un relleu esmeradíssim seguint molt aplaudit. Bé també les senyores Sautolaria y Faura y senyors Munt Rosés, Vilallonga, Aymerich, Miquel y Capdevila.

Ab *Maria Rosa*, del gran Guimerà, la senyora Xirgu hi estigué colossal acreditant una vegada més la seva fama de eminent actriu. El senyor Munt Rosés ab el «Marsal», una mica exagerat, no obstant va agradar forsa. La senyora Faura y el senyor Aymerich feren esclatar la rialla contínuament ab les seves graciositats, y en el seu lloc els senyors Vilallonga, Ortín, Miquel y Amorós.

Castellar del Vallès. — «Patronat obrer de sant Josep.» El dia de l'Assunció s'estrenà el teatre d'aquesta societat ab el drama *Catalunya* y el sàinet 33.333 obres escullides pel novell quadro d'aficionats de la casa pera fer el seu debut. L'execució de les esmentades obres anà bastant arrodonida, distingintse en primer lloc els senyors Torras, Garriga y Ribatallada, secundats ab molta discreció pels senyors Sabé, Rexach y Llobet. Tots ells compliren el seu comès ab amor y entusiasme sortint tothom molt satisfet ja que no s'esperava que fessin lo que van fer tenint en compte que'ls joves que componen el quadro sortien per primer cop en escena, exceptuantne algún qu'any enrera formà part, baix la direcció d'en S. Sallent, del «Teatre de Nois», de bona recordansa.

Als aplausos ab que el nombrós pú-

blic qu'omplia el local premià la seva tasca, unim sincerament els nostres desitjantlosi forsa entusiasme y constancia per conreuar el culte y profitós art de Talía.

Arenys de mar. — El dia 15, en el «Ateneu Arenyenc» la companyia Morera-Massip, va donar l'acostumada funció teatral, formant el programa ab la traducció en dos actes, *Mirallets per cassar aloses* y l'hermós drama líric de Guimerà y Morera *La reina vella*.

L'execució, iumillorable per part de les primeres figures, senyora Morera y senyor Massip, que foren cuidadosament secundades pel resto de la companyia.

Taradell. — El «Cassino de Taradell» ha solemnizat la festa major representant el drama den Pitarra, *La creu de la masia* en la que hi prengueren part les actrius Lluïsa Fernandez y Antonia Ugas y els joves aficionats senyors Papell, Vila (P. y M.), Riera, Brugalla, Amat, Carreras y Bausells. Els que treballaren ab més serenitat y acert foren els senyors Brugalla y Papell. Els demés molt discrets y voluntariosos, resultant en conjunt una representació del tot bona.

Sallent. — «Ateneu Català» El 15 van reproduir la comedia den Saltiveri *Un mort ressucitat*, ab els mateixos aplaudiments que'l primer dia.

Y el dia 18, va tenir lloc una vetllada a benefici de la «Colonia del Ateneu Integral» per obsequiar als nens y nenes ab diàlegs pels mateixos y els aficionats van interpretar un diàleg original del consoci Robert Peramateu, quin titol ignorem per no constar en el cartell.

Mataró. — «Teatre Euterpe». La companyia Morera - Massip, el diumenge tarde y nit, varen escullir un bonic programa compost de les obres *Don Gonzalo o l'orgull del gec* (per els mateixos artistes de la anterior funció) y acabà ab el sàinet *Qui compra maduixes* que siguié també executat pels qui el varen interpretar en les anteriors representacions que per tal motiu sigueren premiats ab aplausos.

Y a la nit varen delectarnos ab una producció del fundador del Teatre Català Pitarra, *Lo ferrer de tall*, fent els protagonistes de l'obra el primer actor Bozzo, en el paper de «Mestre Jordi», y la primera actriu Morera «Baronesa» que sigueren molt ben secundats per les actrius Ferrer, Pujol y els actors Furquet, Rovira, Martí, Cervera y Martori y la senyoreta Ortíz, que al difícil paper de «Manxaire» sapigué donarli una naturalitat tant ingènua que va ser premiat son treball, en companyia de les demés parts, ab forts picaments de mans.

Y acabà la vetlla ab l'estrena en aqueix poble y en dit teatre de la comedia del satíric y festiu pintor-poeta Rusiñol, *Els jocs florals de Canprosa*, que fou posada en escena per l'actor còmic senyor Torres qui siguié secundat per

tota la companyia y essent l'obra presentada ab tot l'aparato que'l seu argument requereix.

La concurrencia aplaudi ab entusiasme.

Se anuncia en aqueix teatre, per el pròxim diumenge, dia 1 de Septiembre, el benefici de la eminent actriu Maria Morera, ab les obres *La mare* y *La Baldirona* y al mateix temps la companyia donarà comiat al públic mataronenc.

Sabadell. — «Teatre Euterpe». El dissabte 24, debutà una companyia del «verdader Gran Guinyol. Català» (aixís s'anuncia) baix la direcció del actor Manel Espinosa, la qual alternà ses funcions ab atraccions sicafíptiques.

Les obres que representaren foren *La bruixa* y *El molt parat*.

Son dues obres que no val la pena de comentarles.

Diumenge a la nit ens donà comiat aquesta improvisada companyia.

«Societat Choral Colón». El passat diumenge hi donà una funció una companyia d'aficionats de Barcelona, baix la direcció d'Isidre Mutifó, el qual posà en escena el drama *El full de paper* que fou desempenyat pels senyors Rull, Mutifó y Bayés, sentne secundats ab bon conjunt pels senyors Bonfill, Alsina, Cerdà y Perelló, la celebrada actriu senyora Adela Arasa y la senyoreta Agneta García.

La traducció d'Aulés *Tot cor*, feu riure moltíssim, pel senyor Rull y demés intèrprets.

Igualada. Els dies 24 y 25, en el «Cassino Mercantil» tinguerem la notable companyia que dirigeix el primer actor Jaume Borràs y de la que'n forma part com a primera dama la eminent actriu Emilia Baró.

El primer dia se posaren les obres *El tresor*, den Morató y *L'oncle Rector*, den Folch.

En el segon dia se representà'l poema de l'Iglesias *Flors de cingle*, qual execució va anar com una seda, lluintshi tots sos intèrprets.

Totes les obres obtingueren grandios èxit y el públic va quedar complasquidíssim.

Cornudella. — «Teatre Intim». El dia 25 se representà el monòlec de Josep M.ª Pous *De Pelagalls a Barcelona* y el sàinet *La familia Picarol*, den Saltiveri.

El monòlec fou interpretat pel graciós actor senyor Abella, que'l representà ab forsa naturalitat y arrencà sorolloses rialles del públic qui coronà el seu treball ab merescuts aplaudiments.

El sàinet va anar mitjanament, degut a manca de ensaïjos y fou llàstima perque es una obreta ab la qual pot passarse una estona ben distreta.

En quan a la presentació escènica y dels personatjes, molt bé; això si, ben caracterizats.

Olot. — «Teatre Principal». Poden ben calificarse de grans èxits les funcions que venen donant durant aquest istiu la companyia de la Marguerida Xirgu.

El dia 22, representaren una obra castellana y *Electra*, traducció de Joaquim Pena.

La execució excelent en abdues, majorment en l'última que obligaren a forsa de molts aplaudiments a aixecar moltes vegades el teló al final de la tragèdia. Els intèrprets eren les senyores Xirgu, Santolaria, Faura, Balestroni, Coy, Rodriques y Huguet y els senyors Vilallonga, Munt Rosés Miquel, Aymerich, Ortín y Capdevila (F.) — El teatre ple.

El diumenge següent van donarnos la traducció *L'ase d'en Buridan*, seguint la representació molt ajustada, no obstant no agradà. El públic oloti prefereix cent

voltes més les comedies dels autors catalans. En cambi en *El pintor de miracles* del nostre Rusiñol tothom en sortí molt satisfet. Molt be els senyors Munt Rosés, Amorós, Aymerich, Capdevila J., Capdevila F. y les senyores Santolaria, Faura y Coy.

El teatre estava atestat.

Teià. — «Teatre La Palma». Abel gran esforç de voluntat que's requeria fou representat el passat diumenge per un quadro de novells aficionats y ab la cooperació de la senyoreta Romagosa, el drama d'en Bordas *La flor de la montanya*.

No cal retreure ni detallar els defec-

tes de perfecció a ningú, puig no està en aquet cas ni tampoc anà pas malament; el que convé es que's repeteixi aquet petit sacrifici ab algun altre funció a fi de fer pràctica y poder un altre dia formar d'ells un quadro de ben arrodonit conjunt per emprendre obres de més valua.

Se posà com a fi de festa, ab asistencia de l'autor, la pessa de E. Benages *Croquis del natural*, intèrpretada pel quadro de veteranos, qui arrencaren molts forts picaments de mans y crits demanant l'autor, veientse dit senyor obligat a presentarse, per satisfer el desig del públic.

NOVES Y COMENTARIS

Avensa ab gran rapidesa, dintre la nostra Biblioteca, la edició de la magnífica comedia den Pitarra

LA DIDA

32 pàgines de la qual van ab aquest número y corresponen als nostres suscriptors.

Tenim en cartera, per omplir les setmanes que falten per obrirse la nova temporada del Sindicat d'Autors (vol dir abans de tornar actualíssims els folletins de la Revista) altres magnífiques produccions, també ben populars, pertanyents al Teatre Català.

Per actuar al Teatre Conservatori de Manresa, durant els dies de la festa major d'aquesta Ciutat, hi ha contractada una notabilíssima companyia catalana dirigida per l'Armengol Goula y en Josep Nieto y de la qual formen part les primeres actrius Elvira Fremont, Carme Parreño y Antonia Verdier ab unió de les senyores Bayona y Carreras y dels senyors Ballart, Llano, Bals, Strems, Sierra, Comas y noi Llano.

Se posaran en escena, constituint el programa del primer dia, la comedia en tres actes den Pitarra *Lo dir de la gent* y la pessa *Sense sogra*.

Mai se fa tart si el cor es jove, la deliciosa comedia de l'Avelí Artís, junt ab la popular *Gent d'ara* den Coca, ompliran el programa del segon dia.

Es de esperarne un èxit extraordinari.

Tenim el gust de
comunicar que:

—L'Alexandre Nolla ha marxat cap a Bilbao pera ingressar en la companyia Guerrero Mendoza, trencant aixís el contracte fet anteriorment ab el Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans.

—Han sigut escripturats pera actuar en el Teatre Princesa de Valencia, durant la temporada d'hivern, la primera actriu senyora Dolors Marsal, el galán senyor Artur Buxens y els actors senyors Manel Ballart, Eduard Torres y J. Banyeras.

—L'obra escullida pel primer actor Don Jaume Borràs, en son debut a Madrid, serà *El místic* del eximi Rusiñol, traducció de Dicenta.

—Ha sigut contractada per l'empresa del Teatre Apol (Paralel,) l'actriu senyora Mercè Ferrer.

—Pera actuar durant la temporada d'hivern al Teatre Líric (Paralel) han sigut ajustats la primera actriu senyoreta Mercè Daroqui y l'actor senyor Leandre Cinca.

—El dramaturg Josep Pous y Pagès, durant sa estada a Avinyonet del Empordà, ha escrit una comedia en quatre actes que du per nom *Senyora avia vol marit*.

—L'Apeles Mestres, comprenent que aquesta es la millor estació pera córrer mon, s'ha ausentat de Barcelona, desitjós de visitar algunes poblacions y villetes de Catalunya, quals llocs tenen encisats al eminent artista y a sa distingida muller.

—Pera fer l'«Espinilla» en dugues representacions de *Los dos pilletes*, que's donaran diumenge a Novetats, ha sigut contractat l'aventatjat actor del Teatre Català l'Avelí Galceràn.

—La companyia Jaume Borràs-Emilia Baró el dia 8 representarà, a Piera, *Terra baixa*, *Mestre Olaguer* y *El pintor de miracles*.

—Ha ingressat en una companyia accidental que ha format l'actor Villagomez, pera treballar a Tortosa, l'actriu estimable del Teatre Català senyoreta Carme Roldàn.

—L'Ajuntament de Badalona ha dedicat un carrer al pleurat poeta-pedagog y autor dramàtic, fill d'aquella població, l'Antòni Bori y Fontestà.

—En Josep Morató ha acabat un drama en tres actes y en vers, rotulat *El contrabandista*.

—Dilluns vinent, dia 2, el «Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans» celebrarà junta geuera extraordinaria, en el local acostumat, «Ateneu Barcelonès».

SECCIÓ DE GANGUES

Benefici a nostres abonats

"Lots" de comedies en un acte

A la presentació d'aquest anunci, en nostre Administració, Plassa del Pi, 5,
s'entregarà per 2 pessetes

les següents DEU OBRES que constitueixen el segon LOT, que son:

Als peus de vostè. Comedia en un acte, de M. Palà M.

La Cadenera. Comedia en un acte, de Josep Ponsa.

El testament. Farsa en un acte, de Lluís Puiggari.

Els entremaliats. Joguina lírica en un acte, de Figueras y Salvat.

Carnestoltes. Diàlec de Josep Asmarats.

El bon lladre. Comedia en un acte, S. Bonavia.

Jordi Flama. Quadro infantil en un acte, de Adrià Gual.

Al peu de la Creu. Drama en un acte, de Ramon Escaler.

Entreacte.-El Ram de la Passió. Monòlegs, de Escaler y Burgas.

La Malura. Drama social en un acte, de Lluís Viola.

Pera la presentació d'aquest anunci, no cal tallar el cupó, n'hi ha prou mostrant el present número el qual sagellarem y retornarem al interesat.

Si 's vol adquirir alguna d'aquestes obres per separat, costen 50 cènt. exemp.

Les demandes de fora deuen venir acompanyades de son import y a més 35 cèntims pel franqueig y certificat.

LA ESCENA CATALANA

Setmanari Teatral

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Un trimestre. 2 pessetes.— Un any: 7'50 pessetes.

NÚMERO SOLT: 15 cèntims.

PAGO A LA BESTRETA